

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési Ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és Jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár soronként 50 fillér.

Feltámadás.

Székelyudvarhely, márcz. 22.

„Mert bizony mondom nektek, valaki azt mondja im a hegynek: Kelj fel és zuhanj a tengerbe, és nem kételkedik szívében, hogy az megtörténik, a mit mond, — meglesz neki.“ (Márk 11. r. 23. vers). A hitnek édes lánya a csoda. S mert Jézusnak tanítványai hittek az ő feltámadásában, fel is támadott, s ma husvét vasárnapján a föld egész kerekén mindenütt vannak már, kik ünneplik a feltámadás ünnepét.

Bár a hitelenség egyre erőteljesebben ostromolja a vallást és a hitet, a Krisztusban való hiten alapuló kereszténység nem veszít, hanem nyer a maga jelentőségében, egyre több és több népre, egyre nagyobb és nagyobb területre terjesztvén ki működésének körét.

Bajos volna elhitetni az emberekkel, hogy a ki magát Krisztus követőjének vallotta, az miud az ő szellemében és az ő parancsa szerint cselekedett is. Hiszen tudjuk, hogy Krisztus nevében, a szentkereszt jegyében tizenkilenc évszázad alatt sok mindenféle gonoszágatot követtek el az emberek a szeretet parancsa ellen részint tudatlansággal párosult fanatizusból, részint az emberek tudatlanságára alapított gonosz számításból. De nemcsak nem mondana igazat, hanem hazud-

nék, a ki azt merné állítani, hogy a kereszténység nélkül az emberiség a civilizációknak, a humanitásnak arra a fokára emelkedhetett volna, a melyre emelkedett. Pedig hol van még attól a keresztény világ, hogy csak meg is közelítse a felebaráti szeretetnek azt a fokát, a melyre Krisztus tanai kívánták emelni az emberiséget!

Mi hát az oka annak, hogy a vallás és hit ellen az ész nevében intézett támadások a kereszténység erejét, akcióképességét meg nem döntik? Mi az oka, hogy a sok bűn és visszaélés, a mit a kereszt nevében követtek el, a vallásos érzés erejét meg nem bontják, a keresztény egyházak összetartó, sőt hódító erejét nem csökkentik? Bizonyára nem az egyházak politikai szervezete, az államhoz való viszonya és az államok külső támogatása, mely más letűnt vagy letűnőben lévő vallásoknál és vallási szervezeteknél is megvolt, s bátran mondhatjuk, hogy sokkal nagyobb mértékben volt meg, mint akár a katolikus egyháznál is; hanem a krisztusi tanokban rejlő benső isteni igazság és a mártírhálál, a melyeket a tanokért maga az üdvözítő szenvedett, s az a sok üldöztetés, kínzás, vértauság, a melyet az ő követőinek elszenvedni kellett, a míg a kereszténységet igaz hitül a világi hatalom elismerte.

A föld hatalmasai eltűnnek a föld színéről, a mikor órájuk elérkezik, s a kit nagy pompával temetnek el diszes emlékmű alá,

mert halála óráján a hatalom birokában volt, az a sirban marad, s nem támad föl többé onnét soha. De a ki türt és szenvedett egy szent eszméért, melynek életét szentelél, a ki mártírhálált halt eszményéért, hiába teszik sirba, hiába hengergetnek eléje követ, hiába őrzik, hogy soha ki ne jöhessen onnan: föltámad az, mert szenvedéseinek emléke ott él a szívében s diadalmasan emelkedik ki a a legmélyebb sirból is, hogy elinduljon világhódító útjára. A sokat szenvedett, megcsufolt és eltemetett üdvözítő is föltámadott s ma milliók ünneplik az elhagyott mestert, millió szív emelkedik az eget urához e szöszatra: resurrexit!

A föltámadás nagy ünnepén szabad talán arról is elmélkedni, a mi a vallással rokon az emberi kebelben. A hazaszeretetet, a nemzeti érzést értem, mely az emberiben a sajátost juttatja kifejezésre, éppen úgy mint a vallás az egyetemest.

A magyar nemzeti eszme a múlté, avagy a jövőé? Él-e még, vagy ha nem, van-e számára feltámadás? Talán csak szabad e napon a magyarra is gondolni, hiszen századokon át a magyar védte Krisztus tanát a mohamedánizmus ellen, a keresztény kultúrát a keleti barbárság ellen. Fogyott, pusztult e nemzet a nehéz harcok, külső és belső küzdelmek sulya alatt. Már-már azt hitte a világ, hogy elfogy, eltűnik, mint a kun, a besnyő és az avar. De megmaradt! Nem is meg-

RÉGI IRÁSOKBÓL.

Semmi sem új a nap alatt.

Közi: *Dóczy Lajos*, vm. főlevéltárnok.

A mult években oly nagy port fölvert kőpeniki kapitány esete óta a zseuálisabb családok egész előszeretettel vetették magukat a csalásnak azon módjára, a mikor a furfangos ember valamely előjárónak felöltözve igyekszik becsapni az együgyűbb hatóságot. Régi nyomon haladnak, mert már ezelőtt nem kevesebb, mint 165 esztendővel megpróbálta ezt a trükköt csikszéki szentsimoni Kajzer Mihály. — mint az alábbiakban látni fogjuk — a si ebban az időben valami korábbi patrumokért a mi széklők börtönének volt lakója.

Sok mindenféle gonosztevő volt akkoriban a szék börtöneiben elhelyezve, nem kis gondot okozván a rájuk felügyelő janitornak (főporkolabnak) és bajduknak. A mi megyeházaunk őseire, a nemes Szék régi épületeire vonatkozó írásokból olvashatjuk, hogy eme praetorialis házak jó részét akkoriban a börtönök foglalták el, a janitornak lakásával és a hajduk tartózkodásával szolgáló „hajduk házával“ egyetemben.

A hosszú idők viszontagságait túlélt s a sok elkallódott közül ránk maradt ide vonatkozó első írás szerint, a Széknek egy nagy praetorialis vagyis székházat Gróf Gyulaffy László főkirálybíró idejében építtettek az 1733-ik évben; a mely közel 100 esztendőig állt sértetlenül és csak az 1828-ik esztendőben került nagyobb átalakítás alá; a mikor Ugrai László széki *ingenieur* tervei szerint megnagyobbították.

Szép nagy kőoszlopo, boltíves, földszintes épület volt pedig ez az 1733. évi székház. Homlokzatán Magyar- és Erdélyországek egyesített

czimere diszlett. (Ebben az időben ugyanis még nem volt a Széknek külön megállapított czimere.) A czimerek alatt a szokásos latin verses felirat, a mely azt adta hírül a szives vándornak, hogy a nemes székely nép részére a Gyula vezér törzseből eredő főkirálybíró alatt építette az szék a maga erejéből. Hadd lásson itt újra napvilágot a vers utolsó két sora:

„Regius hanc Judex cepit struxitque suprem
Qui Ducia A. GYULA Nomine Stemma trahit.
MDCCXXXIII.“

Nem igen volt azonban a nemes Szék házában ebben az időben még az Archivumon, meg a generalis székgyűlések alkalmára való „nagy palotán“ és „sessiósi házon“ kívül semmiféle hivatalos helyiség sem. Ellenben volt benne az ülésekre bejáró urak — a főkirálybíró, alkirálybírók, sőt még ezek feleségei számára is, megfelelő szállások, külön szobákkal a férfi és női cselédeknek. Fel szerelve az akkori inventariumok szerint szép zöld és piros posztós töltött kanapékkal, székekkel, „táslás“ asztalokkal, „szepellátos“ Agyakkal, almáriumokkal és pohárszékekkel.

Tekintélyes helyet foglalt el a már sokszor leirt, régi híros ordélyi konyha, a mellette levő „szalácssházal“, a mely a szűkséges „utensiliákkal“ — egész bárányok, ludak sütésére szolgáló forgatható vasnyársakkal, „tráncsérosó“, ételbordó táblákkal — szintén el volt látva. Még olyanokkal is, a mik a későbbi emberek előtt ismeretlenek is voltak, a mint egy későbbi leltározó bizottság egy helyen meg is jegyzi, ekképen: „Egy magos, szakaszos padforma, a melynek *igaz nevéül ki sem találja az ember*“. (A neve is feledésbe ment, mégis állott a régi jó öreg butorféle.)

Hát bizony ezekben a „régő jó“ időkben még nem egy ember vállára nehezedett a táblákra vagy gyűlésekre bejövő nemességnek a vendégül látása.

Nem is voltak ugyan sok szobás vendégfogadók, a hova csak a kész ebédre kell menni. Hanem azért gondoskodtak magukról az elődök nagy circumspectussággal.

Mint a régi írások mondják „egy közönséges ebédi traktára 100 ezüzt forint járt a királyi kamarától“. Mert hát „pleno ventre melior consultatio“, azaz teli hassal jobban megy a tanácskozás. Ezen kívül a dullóknak egyéb hivatásos dolgozókon kívül kötelességük volt a markalis székekre tojást, vaját, majorságot, halat, *öset* gyűjteni; a miknek ők buzgóan eleget is tettek és a fennmaradt számadások szerint nem kellett az székek egyébre, mint a fűszerszáma s borra költeni.

Az ezekből az időkbeli megmaradt számadásokból úgy látszik, hogy az ételeket jó fűszerezéssel szerették a régiok; de azok közt a későbbi nemzeti fűszernak, a paprikának még nincs nyoma. Nem lesz talán érdektelen egy ilyen „specificatio expensarum ot“ elolvassni.

„Anno 1734 die 1. septembris vásárlottam az Nemes Szék Generalis Confuzására Fű Szerzámot ez szerent: Bors 1 font, Sáfrány 2 lat, Szerocsen Dió virág 1 lat, Székfü, kőmény 2 lat, Gyömbér, Fabaj 2 lat, Riskása 8 font, Faolaj 1 font. Cizom lev 1 ejtel, Nádméz 1 forint 2 dénárért, Bort Zágoni uramtól Veder 6, Más bor, veder 6. Siem bor ejtel 13. A „tota summa“ nem sok. Mindössze 22 forintra rugott.“

Nagyobb traktamentumok alkalmatosságával nem feledkeztek azonban meg jó uraink a „misera plebs contribuensrol“ sem, ott lévén a konyhában, mint a leltár mondja „egy szarvas ételbordó hosszu tábla, mely az föld népe számára ételt bordanai csináltatott volt“.

A székeplület alsó részében, mindjárt a tömlöczök mellett volt a janitornak lakóháza, közvetlen mellette pedig a „hajduk háza“, a hol ezek tartózkodtak, mondurjukt, fegyvereiket, *lódíng-*

fogyva él, mert ma sokkal többen vagyunk, mint valaha voltunk, s majdnem mégegyszer annyian vagyunk, mint voltunk 1848-ban, a mikor önvédelmi harcunk fegyvertényeivel bámulatra ragadtuk egész Európát.

És mégis, mintha a szabadságharc leverése után következett szomorú időkben inkább éltünk volna, mint ma. Mintha akkor több barátja s kevesebb ellensége lett volna a magyarnak. Mintha akkor azt hitték volna róla, hogy resurgett, ma meg azt hinnék róla, hogy megérett arra, hogy országát elrabolja, s őt magát egy nagy birodalomba, mint egyik tagot, bekebelezzék. Honnan ez a nagy változás? Mi az oka annak, hogy amikor a magyart megölték, sokfelől várták, vagy félték föltámadását? Ma pedig, amikor élne, halálát várják, s lesik belső ellenségei és szaporodnak külső ellenségei, elannyira, hogy ma már a magyar nem is mer gondolni arra, hogy akarat olyat, a mi meg is válósul.

A magyarázatot megadják a szentírás szavai. Mert ma mindenki kételkedik szívében és nem hiszi, hogy a mit mond, meglesz neki. Holott még ötven év előtt is sokan voltak, a kik hitték, hogy ha azt mondják a hegynek, hogy zuhanjon a tengerbe, meglesz nekik.

De mert a hegy, mikor pár év előtt sokan hit nélkül mondták neki, hogy keljen fel és zuhanjon a tengerbe, nem zuhant bele; ma már senki sem meri hinni még azt sem, hogy képesek volnánk csak egy sziklát vagy egy hantot is a tengerbe gördíteni.

A nemzetnek megtört önmagába vetett hite, önbizalma, mert vezérei Jakab és János módjára, csak a hatalom dicsőségét szomjazták, de mást szolgálni senki sem akart. Pedig Jézus is azt mondta Jakabnak és Jánosnak:

„hanem a ki köztetek nagy akar lenni, legyen cselédek. És a ki akar ti közületek első lenni, legyen mindenik szolgája; mert az ember fia sem jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és adja önéletét váltságul sokakért.“ (Márk. 10. r. 43., 44. és 45. vers).

Jakab és János megfogadták a Megváltó tanácsát és lemondtak az elsőre való törekvésről. A Krisztus egyházban sokan azért jutottak első helyre, mert csak az egyház szolgálatát tekintették életük céljául, s ez tette az egyházat néhány század alatt világhatalommá, a melyet még az egyház nevében végbevitt bűnök sem voltak képesek többé megingatni. De a mi nemzetünk apostolai rendszerint a saját dicsőségük miatt hasonlottak meg egymással, s ez az oka annak, hogy annyi mártírvér elhullása után sem jött meg még most sem nemzetünk számára az igazi föltámadás, hanem ellenkezőleg, a kishitűség zibbasztja meg s teszi tetszalottá az élő nemzettestet, mely nem hogy nagy feladatokat birna megvalósítani, de még a kis munkát igénylő feladatnál is a jámbor szándéknál marad.

Ez az, a minek előbb meg kell változnia. A ki első akar lenni mindenek szolgája legyen, hogy elsővé tévessék, s akkor megtér a nemzetbe is a hit, mely megölt eszméit majdan új életre támasztja.

BELFÖLD.

Dr. Bernády György Székelyudvarhelyen. Dr. Bernády György, Marosvásárhely kiváló főispánja, mint jelentettük, a székelyföldi iparfejlesztési miniszteri biztossá neveztetett ki.

jaikat (t. i. a puskaoptartó, többé kevesebé csinos, lapított ökörszarvból készített tülköket) tartották.

Az előttről levő kőoszlopos, széles tornácson, melyre a börtönök is nyíltak, állottak, vagy függöttek az igazságszolgáltatás hathatós szereszmái. Nevezetesen, hogy a régi leltár szavait czitáljam:

„Egy deres, a melyen a Gonosztevőket szokták verni.“

„Harmincnégy lábra való Békó vas.“

„Tizenegy pár katona vas“ (t. i. az elfogott ujonczokat ezzel megvasalva szokták volt a Regimethez szállítani).

„Kézre való bilincs nyolcz.“

„A tömlőczben benn egy nagy hosszú vas-tag, erős láncz, melyben a Rabokat szokták fűzni, három vaskarikákkal együtt.“

Hát bizony a mai embert egy kicsit megborzongatja a hideg ezeket olvasván, különösen ha tudja, hogy a nyirkos börtönökben még fűteni sem volt szabad, pedig voltak még ott még rémesebb dolgok is, mint „Egy hóhér pallos hüvelyestől együtt“, meg „Egy hóhér kezibe való vagyis törvényes kerék“. (Rendes, fizetéses hóhéra volt a székeknek egész az 1846. évig.)

Ezen a részen porkoláb uram uralkodott, rendben tartván a sok mindenféle népet. Egy 1734. évi Instructio megmaradt e tárgyban, a melynek 14 pontja közül csupán azokat veszem itten szó szerint sorba, a melyek ma már méltán kelhetnek igen nagy csodálkozást. Így szólnak:

„Ha szintén főemberek, nemessek, maguk jobbágyaikat, cselédeiket Tömlőcztarló keze alá küldenek, ugy azokat is a Ns. Szék czédulája nélkül el ne bocsássa, hanem tiszturaim czédulájára tartozzék elbocsátati.“

„Ha ugy kívántatik és a szükség hozza, jó őrizet alatt egy Rabot Kedd napokon Porkoláb uram közdulni kibocsásson és a mit kaphatnak az a többivel együtt communia legyen.“

„A tömlőcz váltság limitáltatott ez szerint: Idegen rabtól tiz Susták, Székbelitől nyolcz Susták, Székbeli nemes atyánkfiai által pro poenentia betett Jobbágyoktól, vagy Szolgáktól négy Sustákok. Mely váltságokból tiz Sustákból a Porkolábnak 15 pénz, az Hajduknak 6 pénz, A nyolcz

Sustákból a Porkolábnak 12 pénz, az Hajduknak 5 pénz, Az négy Sustákból a Porkolábnak 6 pénz, az Hajduknak 3 pénz legyen, az többire Tiszt uraimék viseljen gondot.“

Ezek elmondása után talán könnyebben megérthetjük, hogy a föntebb megirt Kajzer Mihály-nak, a kinek mint világlátót, katona viselt embernek és a börtön régebbi lakójának, szabadabb járása volt a szék épületében, miképpen sikerülhetett az 1748 ik esztendő tavaszán, akképen ellillanni a janitor uram kezei alól, hogy még a bsjudk házából, az ott lógó „veres köpenyek“ közül és „hegyes csákók“ közül is magával vitt egyet egyet. (Veres köpenyegben jártak a szék hajdui, talán csak nem azért, hogy a gonosztevők hamarabb megláthassák őket?)

Gondoskodott azonban egy jó passualisról is (azt is onnan csapté el valamelyik hajdu tarso-lyából), a melyben Tiszt uraimék a szék egyik hajduját bizonyos lappangó gonosztevőnek a keresésére küldték volna.

Kajzer Mihály-nak a veres köpenyeghez aztán csak gyerekjáték volt lovat keríteni, s a mi székünk körzetéből tovább állni.

Működését Bardocz székekben csakhamar meg is kezdte. A mely faluba beszállott, ott a falus birót és „hűdösséit“ nagy hatalommal maga elé czitálta, magát, lovát minden jóval ellátatta. (Bőjtő idő lévén nem elégedett meg a tojás és vajás étellel, hanem halat követelt.) Aztán pedig két hites embert maga mellé vevén, a házakat sorra járta, de nem azért, mintha a szökevényt, a mi nem is volt, valami nagyon kereste volna, hanem inkább, hogy a decretumok szerint ily alkalmazottasággal járó „patkó pénst“ (két polturát) házanként fölvegye.

Elég jól ment a dolga Kajzer Mihály-nak mindaddig, míg nem valami nagybaczoniak a patkó pénzt megtagadták, ő pedig már egész a hatalmon érezvén magát, a föld népének ezen a vakmerőségén annyira feldühödött, hogy a katona korában megszokott olyan rettenő káromlásokat vitt végbe, a mi már a szék hajdujához csakugyan nem illt volna, annál kevésbé, mert a káromkodás ebben az időben szigoruan meg volt tiltva.

Nem használt azonban semmiféle patvarko-

Bernády ezen alkalomból még e hó végével beutazza a Székelyföldet, hogy a helyszínen tanulmányozza a viszonyokat és az érdekelteket érintkezésbe lépve, kimerítő tájékozódást szerezzen magának mindenről mielőtt érdemleges működését megkezdené. Bernády elősorban Gyergyószentmiklóst és Csikszerejét fogja meglátogatni, folyó hó 29-én és 30-án Sepsiszentgyörgyön lesz, 31-én pedig Kézdivásárhelyre utazik, míg Székelyudvarhelyre április hó 3-ikán érkezik. Dr. Bernádyt székelyföldi körútján az itteni viszonyokat kitűnően ismerő Róna Sándor magyar királyi állami iparfejlesztő fogja elkísérni, a kit erre Bernády személyesen kért fel. Iparfejlesztő bizottságunk Bernády itt időzése alkalmából gyűlést fog tartani.

Erdélyrészi magyar szövetség. Az erdélyrészi magyar országgyűlési képviselők körében fölmerült az a terv, hogy az erdélyrészi magyarság politikai és gazdasági érdekeinek szolgálatára szövetség létesíttessék. A szövetségnek Budapesten föllátható központi irodája az erdélyi magyar közkérdésekben és az erdélyi magyarság magándolgaiban a közvetítő intézkedéseket teljesítő. A szövetség működési irányja teljesen gyakorlati lesz, elkészíti egész Erdély birtoknyilvántartását, továbbá vasutak, bányák, erdők, viziművek, gyárak, ipari és kereskedelmi alapítások fogják képezni a szövetség programját. A szövetség alakulása elé jogos várakozással tekintenek.

Monstre deputáció. Gróf Bethlen István országgy. képviselő, mint annak idején jelentettük, a telepítési törvényt megalkotására Marostordavármegye törvényhatóságánál indítványt tett. A megye közönsége egyhangú lelkesedéssel fogadta el az Erdélyt kiválóan érdeklő indítványt, s pártolás végett megküldötte a társ törvényhatóságoknak is. Bethlen most ezen törvény kisturgetése végett monstre deputációt szándékozik vezetni a miniszterhez, s Udvarhelymegye közönségét az alispánhoz intézett és a napokban kelt levélben hívja fel a csatlakozásra. A deputáció előreláthatólag a jövő hó közepe táján járna el.

dása Kajzer Mihály-nak; az egész falu felkelt ellene, lefűltek s a veres köpenyeggel együtt Udvarhelyre hozták.

Innen azután már rövid volt a szegény Kajzer Mihály dolga. Az elkövetett patrumokért, de különösen az Isten káromlásért főbenjáró perbe fogták.

Kadicsfalvi Török István, a szék egyik hites vice királybírója allegálta a vádat nagy ékes szózással, hivatkozván a különféle Approbáták és Compliaták között Mózes harmadik könyvének XXIV. részére is, a mely a káromlást kövel való agyonveréssel bünteti.

A hosszú nyomatot, Duplikátát és Replikátát én itten mellőzöm, de a szigorú ítéletet, a mely ellen a szegény vádlottnak bejelentett fölbebeszést sem torjesztették fel, az utókor tanulására ide írom. Szól pedig ekképpen:

„Deliberatum. Az Nemes Székekben az Actortól eő Kegyelmitől beadott Inquisitoria Relatoria felolvastatván és Rumináltatván világosan Conatal 25 fatensek fassiójából, hogy az Inctus Detentus, Nemes filialis Bardocz székekben Telgedi Baczonban igen irtóztató káromkodást vitt véghez, melyet keresztény embernek meghallgatni is irtóztat, ugy mint ördögatta, menkö teremtette, disznó teremtette. Sőt a falus birót rut káromkodással, halakkal, még pedig eleven halakkal való gazdálkodásra erőltette, ugy az Falut patkópénz adására. Mikor mások intették, hogy ne káromkodgyék, mivel meglátottak a méltóságos Regium Guberniumtól, arra azt felelte, huncuzt az is, a ki megtiltotta. A tiszteletes Barátokat is megszigidta, hogy útötte volna meg a menyök a disznó teremtette Barátját. Mely ilyen cselekedeteiért és irtóztató káromkodásokért, hogy az Inctus Detentus halállal büntettesék, feje elveteasék, adjudicaltatik.“

„Az ezen Causa nem transmittaltathatik neque ex natura rei, neque exre, mivel ezen Detentus in loco deprae hendaltatott és fogatott meg, azért mind a Stylusnak tenora, ugy az Haza törvénye szerint nem lehet transmittaltatni, hanem vétetődygék executióba.“

Nyugvó ponton.

— Tíz év munkája. — Elölt babona. — Kifordított márczius. —

Székyudvarhely, márc. 22.

Három nagy problémának megoldása adja meg az imént zárult ülészek történeti jelentőségét. A törvényhozás gondoskodott a véderő extenzív fejlesztéséről. Megalkotta a választói jog reformját. A képviselőház megjavította a házszabályait. Ez a három alkotás egyuttal a tárgyi eredmény a nemzeti munkapárt küzdelmének.

A véderőreform megalkotásának égető szükségét ma már politikai ellenfelek is elismerik. Andrassy csakugy, mint Wlassics. Bajos is volna most utólag a véderő fejlesztésének égető szükségét elvitatni, a mikor a külpolitikai helyzet megcáfolatlanul igazolja, hogy valóban a tizenkettedik órában intézték el a reformot. De a véderőreform elintézésével a magyar belső politika nyugodt fejlődésének utjából is kellemtelen torlaszt sikerült elhengeríteni. Mert a korona és a nemzet harmonizálásának megszilárdítása is nevezetesen következménye a tíz éves probléma megoldásának.

A parlamenti reform a belső politikának volt megoldásra érett problémája, mely szintén évek óta méreganyaggal telítette az atmoszférát. Kihasználták pártpolitikai célokra, a társadalmi osztályok egymás ellen való ingerlésére, megkísérelték kihasználni még a nemzet ellen is, hogy a magyarságot általa meggyöngyögték. Mindez elég fontos indikot szolgáltatott arra, hogy a parlamenti reform problémáját dűlőre vigyék, nehogy elodázása folytán kitegye esetleg az országot a reform egy olyan megoldásának, mely nagy nemzeti érdekeket veszélyeztetne. Tehát a probléma megoldása elől nem lehetett kitérnie.

A most megalkotott választói reform a legközelebb általános választások alkalmával kerül majd első ízben alkalmazásba. A gyakorlati élet fogja csak megmutatni az értékét. Az előnyeit is, a hibáit is. És a természetes fejlődés fogja majd meghozni a revíziójának szükségét. A közvélemény — gondoljunk hosszú időre — napirendre fog térni a választójogi reform felett, mert a nyolczvan százalékos kiterjesztés olyan demokratikus lépés, melynek becsületesen liberális értékéről a polgárság majd a saját észrevétele alapján fog meggyőződni.

Nemcsak frakciók szenvedtek vereséget, nemcsak egyének politikai viszályára szűnt meg, nemcsak hazug jelszavak kerültek az ócskavas közé: — egy nagy, sötét babona is szétfoszlott, megsemmisült. Az a gonosz babona, hogy a magyar alkotmány fenntartása céljából szükség van: obstrukción.

Hogy a magyar alkotmányt — alkotmányellenes biztosítékkal lehet megvédeni. Hogy a parlamentárizmus betegségét — az obstrukciós ragállyal lehet gyógyítani. Másfél évtizeden át hitték el a tájékozatlanokkal, hogy a nemzetnek — önmaga ellen kell garanciát keresnie a ezt csak az obstrukció adja. Mert ez biztosítja a kisebbség uralmát, a kisebbség s — a nemzet, — a annak meg kell hagyni a jogot, hogy a bűnös többség ellen a hazát is megvédi, míg neki sikerül többséggé válni.

De ettől a perctől fogva már bűn a kisebbségi uralom, az obstrukció. Mert ennek a gonosz babonának természete az volt, hogy csak néhány ur javára készült, s csak éppen azon többség ellen irányult, a melyet az a bizonyos néhány ur eltávolítani akart. Különös érdeme a többségnek, hogy véget vetett ez alávaló babonának. Ezzel a lelkeket szabadította fel, a mesterségesen elhomályosított politikai gondolkodást tette újra tisztává, világossá, a márczius szellemét vitte diadalra. Nincs többé obstrukciós babona!

Márczius 15 ikét a politikából eredő sok visszavonásért és az eredetiség keresésért ország-

szerte lanyhult lelkesedéssel ünnepelték meg, és ezt a lanyhaságot aztán igyekeztek, itt és ott, a fiatal modern óriások a maguk felfogások szerint kihasználni és olyan tanokat és gondolatokat érvényre juttatni, melyek valók egy nemzetközi népgyűlésre, de semmiesetre sem a 48. márczius 15. évfordulója emlékének felelevenítésére.

A mi márcziusi ünnepünk is ebbe a hibába esett, mert az ünnepi szónokok nem a bazaareretet, az önfeláldozás nemes példányképeit kívánta a hallgatóság elé állítani, hanem Haspók urók telhetetlenségét, mely polgárháborút és szabadságharcot eredményez. Szóval az udvarhelyi Robespierre megszobogatta a hallgatói előtt a vércsárnyak rémét, azt, hogy még a magyar nép is fegyvert foghat, ha neki nem jut az osztozkodásból.

Eszünkbe jut erről Szilágyi Dezsk egy jelcsa mondása, melylyel annak idején leforrázott egy forradalmat emlegető hazafit:

— Ne tessék a forradalmat emlegetni — mondotta akkor Szilágyi, — és a tüzzel játszani. Mert a pipa tüze is tűz, a vulkáné is, a ki azonban nem tud és nem mer a Vulkánnal kezdeni, az ne játszon a kisebb tüzekkel sem. Gyujtani ugy sem tud vele, legfeljebb az a kellemetlenség éri, a mi azt a kis gyereket, — a ki tüzzel játszott.

KÖZIGAZGATÁS.

Az utadó kivetése. Az alispán helyettes főjegyző rendeletet bocsátott ki a községi előljáróságokhoz, melyben az utadó kivetési munkálatokra nézve ad utasításokat. Elrendeli ugyanis, hogy a kivetési lajstromokban az utadó kivetés alapját képező állami adók, valamint az igás minimálisok összeírását foganatosítsák.

Különösen meghagyja az előjáróságnak, hogy az állami adó összeírásánál a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel járjon el, hogy az 1890. évi I. t.-cz. 23. és 25. §§-sai értelmében mindazon adózók, kiknek terhét az állami adó hivatetik, továbbá az állami adót nem fizetők de kézi napszám teljesítésére kötelezettek utadóval megrovassanak és pedig lakhelyükön. Ugyanis tapasztalta, hogy az előjáróság az adózók összeírása s utadó kivetése szempontjából tévesen értelmezi a közösházartás fogalmát s e miatt, illetve az által, hogy oly egyének adóját, kik szűleikkel együtt közös háztartásban élnek, az adókönyvben ezek adójához írják azon adózatokat, mégha igavonó állattal is bírnak, utadózás alól kibagyják, ami az utadó tetemes károsodását eredményezi, pgyelmeztet egyuttal arra, hogy az 1890. évi I. t.-cz. végreh. tárgyában kiadott utasítás rendelkezései értelmében utadó mentességet a családfővel együtt élő s önálló keresettel nem bíró oly férfi családtag élvez, ki adót nem fizet s ki utáni kereseti adót a családfő fizeti, midőn azonban ezen családtagokra az egyenes adó más zimen is kivetetik és pedig birtok után, a jelzett utasítás értelmében utadóval külön megrovandók. Az utadó kivetésre vonatkozó állami adó-alap összeírásánál a fentieknek szigorú szomelött tartása azért is ajánlatos, mert az utadó kivetés mikéntje a szakközvegek helyszínén ellenőrzik s e tekintetben tapasztalt mulasztásáért az előjáróságot feyelmi uton is, vagyonilag is felelősségre fog vonatni. A küladózók adóinak pontos kimutatására s ezen adóknak a vet kimutatások alapján az illető adóknál feltüntetésére, a kétszeres utadóval megrovás elkerülésére, a férj és feleség által közösen fizetett állami adó utáni utadó kivetésére, végül az utadó mentességnek a lajstrom megfelelő rovatában leendő pontos megjelölésére szintén figyelmeztet. A szabályszerűen összeállított és lezárt utadó kivetési lajstromot adóhivatalnál történt hitelesítése után a B. lajstrommal, a s vonatkozó kimutatásokkal felszereltlen a járási főszolgabíróhoz legkésőbb folyó évi április hó 10 éig minden sürgötés bevárása nélkül kell bterjesztetni.

Helyszini szemlék. Az államépítészeti hivatal a megye területén elvonuló állami utakon öt új hid építését vette tervbe. Ezen hidak helyszini szemléje e héten volt megtartva, s azon a kereskedelemügyi miniszter megbízásából Barna Bertalan főmérnök vett részt. Az újra építendő tervezett hidak a következők: a fenyédi 1. sz. hid, az Ivópataki hid, a murefalvi 123. sz. hid, a

boldogfalvi, nagygalambfalvi 19, 20 sz. hidak, melyek vasbetonból fognak épülni.

Ninoszen munkás. Az Amerikába való kivándorlás láza, kétségtelen az ügynökök buzgó tövékenysége folytán, alaposan elfogta az egész megyét. Ennek tudható be, hogy a megyében normális napszám bér mellett sem található munkás, naba a most engedélyezett fél milliós kormány-segély mellett engedélesen volna munka-alkalom. Ugyanis az államépítészeti hivataltól vett értesülésünk szerint a félmilliós segély felhasználására tervbevett munkálatok teljesítésére nem kevesebb, mint 1000 munkásra volna szükség, ám a kilátásba helyezett tisztességes napszám bér mellett alig akad munkás. Mint értesülünk az alispáni hivatal a jegyzőségek utján tesz kísérletet munkásszerzés irányában, hogy az ajánlkozott más megyebeli munkásokat a lehetőségig kizárja és megyebeli embereknek biztosítson tisztességes és tartós keresetet.

Iparunk érdekében.

— Udvarhely megye Iparfejlesztő-bizottságának programja. —

Székyudvarhely, márc. 21.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, mint jelentették, megkereste Udvarhely megye Iparfejlesztő-bizottságát, hogy programja felől, jelentése részére, tájékoztassa. Ide vonatkozólag most a bizottság röviden a következőkben foglalja össze a tonnivalókat:

— Mivel a mezőgazdaság terén a termő talaj gyenge minősége folytán népünk boldogulására és vagyoni megerősödésére nem sok kilátás lehet, székyeli népünknek iparra és forgalomra van szüksége.

A gazdasági ipari termelés feltételei nálunk meg vannak és ezek a következők: van anyagunk a textil, fa-, kő-, anyag- és bőripari termeléshez; van termelési erőnk természeti és emberi munkaerőben. Sebes folyású és eléggé állandó energiát biztosító apró folyóink, boldogulást kereső népünk, hanem a nép részéről hájlam és rátermettség is. A székyeli leleményessége, kézügyessége, az ipari foglalkozás iránt való előszere mind olyan apáról fiúra örökölt és a háziipar egyik vagy másik ágában megőrzött és fejlesztett tulajdonságok, melyek céltudatosan, tervszerűen, állandó ipari munkára fogva, a jólét forrásai lehetnek.

Csak egy dolog hiányzik nálunk, az életkérést képező ipari fellendüléshez: a tőke, a beruházási és forgatótőke. Ezek nélkül elorvad a szakképzettség vágya, nincs a technika vívmányai által gazbabságossá tehető termelés, nincs kitartás, nincs tömeggyártótermelés még annyira sem, a mennyire az a helyi és környékbeli fogyasztást kielégíthető.

Erőteljes állami támogatásra van szükség, mezőgazdasági irányban éppugy, mint ipari tekintetben. Ezt az erőteljes állami támogatást ipari tekintetben kérjük beruházási és forgatótőke alakjában oly mennyiségben, a minőben a tőke produktivitását kifejezheti. Kisebb nagyobb összegű pénzzadományok, vagy természetben engedélyezett termelési eszközök keveset segítenek.

A segítségek azt a módját javasoljuk, mely a termelés biztosítása mellett a lehető legkisebb áldozat az egész nemzetre: *kamatmentes kölcsön-tőkét* mindazon iparágak vállalkozói számára, s melyeknek prosperálására a fentebb érintett előfeltételek törvényhatóságunk területén meg vannak. A segítségek ezt a módját nemcsak könnyebben teljesíthető voltánál fogva ajánljuk, hanem azért is, mert növeli az egyéni felelősségérzetet, óvatosságra int a kezdeményezésben, szivósságra, kitartásra sarkall a kivitelben; a termelésre oly igen szükséges erkölcsi erőkert fokozza, edzi, az egyéni vagy társulatot arra ösztönzi, hogy egész erejének megfeszítésével mielőbb sajátjává tegye a vállalatot, melyet részben idegen tőke éllet.

Kifejlesztendő és pedig házi-, kis- és nagy-

ipari üzemben a textilipar, falpar, az agyagipar, a bőripar; nagyipari üzemben a kőipar. Mind olyanok, a melyek sikeres üzésére itt az előfeltételek megvannak.

Mindenek előtt azonban legnagyobb fontosságú egy ipari központnak a megteremtése. Ugyanis a vasuti hálózat jelen állása mellett nincs megfelelő központ. Jó vasuti közlekedés és összeköttetés hiányában az érintkezés nehéz és lehetetlen. E hiányon az új vasutvonalok létesítésével, egyes termelő helyeknek a vasuti vonalakba bekapcsolásával kell segíteni s az ipari központot Székelyudvarhelyen létesíteni, a mely város éppen földrajzi fekvésénél fogva is a régebbi időben erős ipari központ volt, s a hol ilyen megteremtésére a kellő feltétel a jelenben is leginkább megvan.

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 23.

Az Emke.

Az ország legnagyobb és legvagyonosabb kulturintézete ma kétségek nélkül az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, amely mint Emke vált általánosan ismertté és hozzátartozóvá, népszerűvé.

Megállapíthatjuk azonban, hogy az Emke nagy, három milliót jóval meghaladó vagyona nem áll arányban az egyesület aktivitásával. Az utóbbi évtizedekben rohamosan apadt a talaj az erdélyi magyarság alól, ma holnap minden erdélyi föld nemzetiségű kézbe kerül s az Emke még csak kísérletet sem tett arra, hogy megmentsse, amit lehet. Kritikát a vezetőség pedig nem tűr. Rendkívüli érzékenységgel utasít vissza minden jóakaratu propozíciót. Utóbb oly agresszív formában történt ez, hogy fellépése súlyos következményekkel járt: az Emkén a bomlási proceszusza csalhatatlan jelei mutatkoznak. Rövid egymásutánban Dózsa Endre kolozsmezei alispán és Fekete Gábor v. b. t. t., táblai elnök, az Emke alelnöke, kiléptek az egyesületből, ami kétségtelenül válságot fog maga után vonni.

Az Emke válsága az ideai rendkívüli közgyűlésre vezethető vissza. Dózsa Endre alispán, választmányi tag indítványt nyújtott be a közgyűléshez, amelyben azt hozta javaslatba, hogy az Emke, szakítva minden akcióztól nélküldöz politikájával, legelőterületet vásároljon és bocsássa ezeket az elszegényedett erdélyi falvak népének lehetőleg olcsón rendelkezésére.

Sándor József, az egyesület alelnök-főtítkára azzal felelt erre, hogy a közgyűlésen hevesen megtámadta Dózsa-át s utóbb terjedelmes, személyi invektívákot hemzsegtető füzetet bocsátott ki az alispán ellen. Dózsa válaszképpen bejelentette az egyesületből való kilépését.

Fekete Gábor alelnök a következőképpen indokolta meg lemondását:

— A magyar érdekeket szolgáló egyesületnek én alapító és választmányi tagja vagyok. Mondhatom, nagyon kellemetlenül érintett mindaz, ami az utóbbi hetekben történt. Nem akarok prejudikálni, de bizony nem hallgathatom el, hogy a Dózsa ellen irt személyes élt kiadványra a választmány nem adott felhatalmazást. Az Emkének nem lehetett célja Dózsa Endrének, aki után sokan indulunk, a kitessékelése. Dózsa roha nem kifogásolta az Emke vezetését, de azt óhajtott, hogy friss levegő kerüljön be az egyesületbe s így működése hatásosabb legyen. Ami az alelnökségről való lemondásomat illeti, tény, az, hogy összefüggésben van a választmányi ülés elhalasztásával. Nekünk nem lett volna szabad azt a látogatást kelteni, mintha az odüözs kiadvány ügyét el akarnók posványosítani.

... Amíg a nemzetiégi kultur intézetek tervezőre, záltalánul, nagy áldozatokkal működnek, addig Erdély első kultur-egyesülete, amelyhez annyi szép reményt fűztünk, amelynek annyi de annyi tennivalója lenne, torzalkodással tölti idejét. Ezért nem boldog a magyar.

Uj anyakönyveszető helyettesek.

Ugron János főispán Asztalos Ferencz állami tanítót a felsőrákosi anyakönyvi kerületbe, Dr. Demeter Lőrincz magyarországi lakos, ny. főszolgabíró a székelyvéczei anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörű anyakönyveszető helyettesekké kinevezte.

Az agyagfalvi emlék. Jelentettük, hogy az agyagfalvi emlék végrehajtó bizottsága az emlékmű leleplezését jövő évi október hóra tervezi. A bizottság a Hargita Nándor szakiskolai igazgató, szobrász által készített tervet kivitelre el is fogadta s azt felülbíralatra egy fővárosi szobrász-művészhez határozta felküldeni. A bizottság titkára a mű tervét, fényképeit, a követ, melyből az emlék készül, már el is küldötte Istók János hírnöves székely szobrász-művészhez, s a hogy a művész észrevételeit megteszi, a bizottság nyomban a helyszínén kijelöli a felajánlott helyet, s megteszi a lépéseket a király 1000 koronás adományának a lekérésére.

Köszgyűlés a városházán. Székelyudvarhely város képviselőtestülete f. hó 20-án *Gott-hárd* János polgármester előhívásával rendkívüli közgyűlést tartott. Napirend előtt Dr. *Solymossy* Lajos az iránt intézett kérdést a polgármesterhez, hogy a város határában földcsuszamlás következtében eltűnt városi sósók kiásása iránt mit szándékozik tenni? Kifogásolja továbbá, hogy a Pavelka féle vendéglő környékén hetivárárok alkalmazásból faluról bejövő szekerok egész táborot űtnek, s a forgalmat így megakasztják. *Hlatky* Miklós szövéstész, miszerint 2-3 évre visszamenőleg a városi közbirtokosságon most keresi a város a bikadíjakat. *Polgármester elnök* a sósókra néve válaszolja, hogy azt személyesen megtekintette, azonban az ott lévő földrakást, szakértő véleménye szerint csak igen tetemes költséggel lehetne eltávolítani anélkül azonban, hogy azzal biztosítva volna a kut megmaradása; úgy látja helyesnek, hogy még egy ideig várni kell, a esetleg másik helyen furatni új kutat. A Pavelka-féle vendéglővel szemben lévő Kuvar alatti területet az illető vendéglős tényleg beálló helynek szerezte, azonban gondja lesz rá, hogy a rendőrség ellenőrizze, hogy ezen czim alatt forgalmi akadály ne álljon elő. A bikadíjak szedése tekintetében mulasztás történt, s ezt most kell reperálni. Elnök válaszaait közgyűlés tudomásul vette. Áttérve a napirendre, annak első pontját a városi fogadókról, vendéglőről, kávéházakról és kávétermékekről készített szabályrendelet képezte, melyet a közgyűlés Dr. *Kassay* Albert városi orvos által tett módosításával egyhangulag elfogadta. Ugyancsak elfogadták a kormcsákról, sörbázakról és pálinkamérésekről alkotott szabályrendelet tervezetét is és az építkezési szabályrendeletet eszközölt egyes kisebb módosításokat is. Érdekes intézkedése a kormcsákról alkotott szabályrendeletnek, hogy a vasárnapokon azok zárvatartását rendeli el, amelynek, ha kormány jóváhagyást nyes, úgy igen jelentős és eredményében messzekiható sikerei várhatók. A közgyűlés megbizta a polgármestert, hogy a városi tulajdont képező kavics és főnyei telepeket az eddigi rendszer mellett kezelje. A villamos művek részére egy szén és olajraktár építésére korábban már megszavazott 2600 K-t illetőleg úgy határozta, hogy a villamos művek azt építtesse meg a forgó tőke terhére. A folyó évben, a városi mérnök javaslataira mintegy 3500 □ méter terület volna újra kövezendő 5250 kor. értékben. A közgyűlés az előterjesztett javaslat tekintetében úgy határozott, hogy tekintettel a közszobn álló vízvezetési és csatornázási munkálatokra és egyes utcáknak kőcsozka burkolattal leendő ellátására, csakis a legszükségesebb javítások végzendők, a költségvetési összeg keretén belül. A Köveshágó alatti út átelyezése tárgyában tett előterjesztést levették napirendről és polgármester elnökletével kiküldötték *Zakor* József és *Daróczy* Miklós képvis. t. tagokat a kijelölt utvonallal megtekintésére. A kápolnánál levő mezei utat közmunkaerő felhasználásával határozta ki javítani. Az elemi isk. céljaira átengedett terület szerződésbe tévesen irt parcella számot helyreigazították. Az *András* Gergelyvel egy szántóföld bérletére 50 K 10 fill. kötött szerződést jóváhagyták. Tudomásul vették, hogy a tanács *Tóth* Józseffel a régi vágóhíd helyén 11104 K épített házát átvette. *Apfelbaum* Antal bérleti szerződését 1921-ig meghosszabbították. A tanonc iskola tanítóinak az iránt benyújtott kérését, hogy bentlévő fizetésük valamelyik pénzalapból előlegeztessék, elutasították. Az 1914. évi közmunka összeírását elrendelték s a kézi nap-szám váltásáig 160 K, az írását 3 K-ban megállapították. *Néhai* Marosi Ilona és Géza nevű fia illetékességét nem ismerték el. Azon indítványt,

hogy a rendőrség telephonnal láttassák el, tekintettel arra, hogy a telefon éjjel amugy sem használható, elvetették. Az 1914. évi esküdték összeírására Dr. *Szabó* József főjegyző és *László* Albert jegyző kiküldettek. A helybeli lótulajdonosok által bejelentett adatok feltűlvizsgálatára *Zakor* József és *Szeles* Dénes küldettek ki. A gyámi pénztári vizsgálatok eszközzésére *Hlatky* Miklós és *Molnár* Károly kiküldettek. A városi nyugdíj választmányba *Szó* Gáspár és Dr. *Nagy* Samu visszaválasztattak. *Szombathalvy* Lajos főkapitány-nak kérésére, márcz. 20 tól hat heti szabadságot engedélyeztek. *Rápolty* Károly lelvétárnoknak orvosi bizonyítvány alapján három havi szabadságot engedélyeztek azzal, hogy amennyiben egészsége helyre nem állana, úgy nyugdíjazását kérje. Egy pár fizetés előleg iránti kérés kedvező elintézése után a gyűlés véget ért.

A Rákóczy-uti hid. A piac térről kiinduló s a Szt.-ferenczrendi atyák zárdája előtt elvonuló új ut hidjára az államépítészeti hivatal kiírta a pályázatot, s ezzel azután véglegesen meg van vetve az alapja a nyitandó városterületnek és mi sem gátolja már az elemi és polgári leányiskolák és a törvényszék építkezését, melyek közül kettőnek hivatalosan az képezte akadályát, hogy az a terület, melyen azok épülnek, nincsen a városhoz bekapcsolva. Az építészeti hivatal vonatkozó hirdetemnye így szól: Az államépítészeti hivatal a székelyudvarhely—parajdi tvh. ut 0—1383 km. szakasz és kapcsolatos munkák, valamint a közbeszó 350 m. nyílású Nagyküüllőhid alépítménye, valamint külön ugyanazon hid vasfelszerkezeti munkáinak biztosítása céljából versenytárgyalást hirdet. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy „Ajánlat a székelyudvarhely—parajdi tvh. közut 0—1383 km. szakasz kiépítési, esetleg vasfelszerkezeti munkára” felirással ellátott, pecsétel lezárt borítékba helyezett ajánlataikat 1913. évi április hó 12-ik napjának d. e. 10 órájáig az építészeti hivatalhoz közvetlenül, vagy postautján nyújtsák be. A munkára mintegy 130 ezer K van előírnyozva.

A tanítók fizetésrendezése. A Pol. Ért. jelenti: Most, hogy a képviselőház és a főrendiház is letárgyalta a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot, a kultuszminiszteriumban lázasan folyik a munka a tanítók fizetési többletének kiszámításán. A tanítótestület mintegy tizenkétezer tagja részeseül a törvényjavaslat ellenében és hogy ehhez minél előbb hozzájárulhassanak, *Jankovich* Béla kultuszminiszter elrendelte, hogy már most, a törvény szentesítése előtt kezdjék meg a kiutalványozási munkálatok előkészítését.

Szabad liceum ez idei utolsó előadása f. hó 16-án tartatott meg nagy számu közönség részvételével. A himnusz hangjai után *Baláss* Sándor főreáliskolai tanár tartott kimerítő, magas színvonalu előadást a mohácsi vészről. Ezt követte *Barócs* József szavalata, mely után *Kertész* Béla több klasszikus darabot adott elő ügyes temperamentummal. Hegedűjátékát viharos tapsokkal jutalmazta a közönség. *Bodrogi* Balázs liceumi karnagy több kurucnótával fokozta az előadás sikereit a végül *Sprems* Mariska adott elő igen ügyesen egy monologot. A műsor utolsó pontja az előki bezáró volt, melyet *Gál* Imre biz. jegyző tartott meg. A bezáró beszédet követte a szózat, melynek lelkes felhangzása után szétoszlott a közönség azon reményben, hogy jövő évben is szintén ily gazdag programmu liceumon fog találkozni a város polgársága.

A miniszterelnök. Nagy Endre jeles három felvonásos komédiáját adta elő a Jótékony négyzet április 5 ikén. A darabból a próbák már folynak, s egy jeles műkedvelői gárda buzgólkodik, *Baláss* Sándor tanár rendezése mellett, hogy a legjobbat nyújtsa. A darab szereplői a következők: *Nagy* Elemér, *Laukó* Lenke, *Sebest* József, *Korb* Leonka, *Dobó* Zoltán, *Benedek* Lajos, *Salamon* Béla, *Lántky* Buba, *Solymossy* Annuska, *Solymossy* Jankó, *Rossonay* Viktor, *Kassay* Gyula, *Bodrogi* Balázs, *Solymossy* Lola, *Embery* Kálmán. — Az előadás a Budapest-szálló színháztermében lesz és az előadás jövedelme természetesen a városi szegények segélyezésére lesz fordítva. Jegyek a szinlapok kihordása után jegyezhetők elő.

Nagypéntek. Nem szünek a barangok — nincsenek itthon. Romába mentek. Fekete fátol borítja bent az Isenbázt. Hűdeg, néma sirtóvá változott a szent hely, hová a megtört lélek vigaszt, örömet jár. A viaszgyertyák sárga, plésgő fénye, az intenzív sárga mormogó imája egy-egy önkéntelen hosszú sóhaj, tiszta fohász az ájtatoskodók sorából, még szomorubbá tessik az imabázt. Neestelen léptekkel jön meg a nép, mindenikének arca elborul, magasztos bu ömlik el rajta, a mint ide belép. A kik örömből szoktak boldogok, kétszerte jobban megbecsülik sorsukat, ha most ide jönnek, hisz a menny az örök öröm házája, s ott is volt egyszer fájdalom gyász. A kibén bánot lakozik, nagyobb erőt érez annak elviselésére, mikor látja, hogy Isténfa is sirt, kinokot szenvedett, meghalt, amennyiben ember volt. A fájdalom tisztított, a bánat már megbánás, nagypéntek az örök élő fájdalom virágosított napja. — az emberiség legszomorubb napja. Virágokkal ékes, sok gyertya fényben ragog a sir, melyben az Isténfa képe nyugszik Alabárdos figura, római katona áll őrt a sir mellett odább két szurony-puskás merev katona áll, mintha ércből volna. És megindul az embóradadat. Nincs, a ki legalább egy percet ne töltene el a szent sir előtt, hisz olyan jól esek osztzkodni a szomorúságban. S selyemruhás székely egy sorban térdelnek a gyümölcsárus anyókkal, elegáns gavallér szorong a zsiros ruhájú mellett. Csak egy hatalom van a mely egyesít, a melyet titkolni nem lehet, a mely közösen egyenlőkké tesz — a fájdalom.

Kamatmentes kölcsön. A múlt év folyamán Siklódon történt tornádó pusztítás inességélyeképpen a belügyminiszter, mint annak idején jelentettük, 30 ezer korona segélyt engedélyezett. A miniszter most a községben történt károk helyreállítására, a község kérésére, 10 ezer korona kamatmentes kölcsönt is engedélyezett. Ezen összeget az egyház és a közbirtokosság használja fel.

Postai gyűjtőjárat. A kolozsvári posta igazgatóság közli, hogy az udvarhelyvármegyei Székelypálfalva községben működő postai ügynökség márczius hó 31-ével véglegesen megszűnik és helyette április 1-től kezdődőleg Korondról Székelypálfalván át Firtosvárajárja és vissza napokint közlekedő kézbesítő és gyűjtőjárat rendeztetik be.

A Népművelési egyesület vagyona. Pár évvel ezelőtt Székelyudvarhelyen, a szegény tanulók segélyezése érdekében egy jótékony egyesület alakult, mely azonban tényleges működését azóta nem fejtett ki az alapszabály tervezetének megfelelően. Nem pedig azért, mert az Udvarhelyvármegyei Népművelési Egyesület, mely 42 évvel ezelőtt hason czébből alakult volt, nagyarányú taggyűjtése révén újból erős actiót indított működési körének bővítése és további bővítése érdekében. S minthogy ezen vármegyei egyesület épen a székelyudvarhelyi Népművelési Egyesülethez hasonló községi körök szervezését vette munkálat alá, s alapszabályait is úgy módosítja, hogy ezen célú szervezkedéseknek kebelében helyet biztosítson: a Népművelési Egyesület elnöksége az alapszabályok jóváhagyását és az egyesület működését a beolvasás, illetve a vármegyei Népművelési Egyesület kebelébe való működés biztos reményében még nem vette munkálat alá. Az egyesület vagyona azonban, mely áll: Szöllősi Samu 50 kor., Klein Sándor 100 kor., Klein Géza 100 kor., özv. Klein Sigmundné 100 kor., Székelyudvarhely város 50 kor., az Udvarhelymegyei Takarékpénztár 300 kor., az Agrár Takarékpénztár 220 koronás alapítványából, vagyis 920 kor. alapítványi tőkéből, a befizetett tagsági díjakból és az alapítványok kamataiból befolyt forgó tőke 280 K 10 fill. összesen 1200 K 10 fill. takarékpénztári kezelés alatt állanak, s az alapítványok takarékpénztári könyvét Dr. Solymosy Lajos ideigl. elnök, a forgó tőke betéti könyvét pedig Lőrinczi Béla ideigl. pénztáros őrzi. Az új alapon és biztosabb eredmények kilátásával való alakulás legnagyobb valószínűség szerint még ez év folyamán meg lesz, a Népművelési Egyesület is megkezdí áldásos működését.

A Kereskedő otthon közgyűlését folyó márczius hó 30 án délelőtt fél 11 órakor tartja *Fernengel* Gyula elnökletével. Tárgysorozat: 1. Az elnök megnyitja a gyűlést. 2. A titkár jelentése. 3. A kiküldött számonkérő bizottságok ismertetik a vizsgálataik során megállapított tényállásokat és bemutatják a vagyon-mérleget. 4. A pénztárnok betérjeszti az évi költségvetést. 5. A választmány leköszön és az elnök elrendeli az új választást. 6. Indítványok.

Merénylet a vonat ellen. Folyó hó 20-án este Héjjasfalváról Székelyudvarhely felé jövő vonat elé Nagyalambfalván valami éretlen suhanczok jókora köveket raktak a sínekre s csak a vonatvezető éber figyelmenek köszönhető, hogy katasztrófa nem származott a veszedelmes játékból. Megütözéssel értesültünk a merényletről s felhívjuk az illetékes hatóság, valamint a csendőrség figyelmét, hogy erőlyesen nyomozzanak a tettesek után, nehogy jövőre hasonló merénylet következtében vasuti katasztrófiában legyen részünk.

x Üzelmek a gazdák rovására. Gazdáink nem képzelhetik, hogy a tavalyi esős őszt következtében mily nagy tömegben hoznak az idén forgalomba részint jóhiszeműleg, részint tudva csekélyebb értékű, sőt egészen értéktelen magféléket. Minél alacsonyabb árákon kínálják, annál biztosabb, hogy például a répamag, melyből a hirhadt benczeni hibás, sejtetés áru több ezer zsákkal van a vidéken elhelyezve, legtöbb esetben dohos és általában igen rosszul csirázik, sőt az északoemeterszági között is van ilyen elég az idén. Á mi pedig a lóherét illeti, köztudomásu hogy a múlt napokban érkezett Fiumén át Magyarországra mintegy 20 vagon olasz rostalja, melynek az a hivatása, hogy honi lóherék közé kevertessék. Nem is szolva a luczernáról, melyre nézve az „Erdélyi Gazda” Szaklap márcz. 16-iki számában is megírta, hogy a teljesen értéktelen turkesztáni luczerna nagy tömegben került Bécsből magyar vidéki kereskedőkhez. Jó lez tehát nagyon vigyázní, maradjunk meg a régi megbízható czégeknel és ne álljon fel se kereskedő, se gazda az említett igen alacson ajánlatoknak, melyeknek czélja nem egyéb, mint a hasznavehetetlen portékán akármilyen áron tulajadni. Ha gazdáink nem elég óvatosak, akkor nagy bajok lesznek és csodákat fognak ez évben tapasztalni.

A rendőrség államségelye. A miniszterelnök, mint belügyminiszter értesítette Székelyudvarhely város tanácsát, hogy az 1913. évi költségvetésbe a rendőrség fejlesztésére felvett egy millió koronából *Szekelyudvarhely városnak 5000 koronát* utalt ki és az összeg a kir. adóhivatalnál már fel is vehető. Felhasználható az államségely: 1. A rendőrlégénység (rendőraltisztok és rendőrök) illetményeinek javítására; 2. rendszeres rendőri szakoktatási czélokra; 3. a legtöbb városban a közbiztonság hátrányára teljesen elhanyagolt polgári (detektiv) szolgálat létesítésének, illetve fejlesztésének a megkezdésére; 4. ugyancsak a közbiztonság javítása érdekében u. n. rendelkezési alap rendszeresítésére a rendőrfőkapitány (rendőrfőkapitány) kezéhez utalványozandó korlátolt összegben. A város az államségelyből köteles egy jelentékeny összeget a rendőrök szakoktatására fordítani.

Hidépítés. Az államépítészeti hivatal a héjjasfalva — csikgyimesi áll. közút 60—61. km. szakaszán levő 60 m. nyílású 149. sz. hid szerkezetének végleges jellegű vasbeton szerkezettel való kicserélése, továbbá a székelyudvarhely — gyergyószentmiklósi állami út 14—15. km. szakaszán levő 61. sz. 90 m. nyílású hid építésének biztosítása czéljából versenytárgyalást hirdet. A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy ajánlataikat április hó 14-ik napjának d. e. 10 órájáig az építészeti hivatalhoz nyújtsák be.

Szanatórium Borszéken. Az Országos Munkábiztosító Pénztár létesítendő sanatóriumokra az államtól 7 millió koronát kapott. Ezzel feladott fel az eszme, hogy az építendő sanatórium egyikét Borszék fűrdő kapja meg, esetleg Tusnád. Az országos pénztár igazgatóságának leginkább Borszék nyerte meg tetszését. Ennek eredménye hogy a Ditrő-szárhegyi közbirtokosság a napokban tartott ülésében tudomásul vette az országos pénztár szándékát s a sanatórium felépítésére a szükséges helyet ingyen felajánlotta. A sanatórium a „Hétvezér” forrásánál lenne építve több mint egy millió korona költséggel és télen, nyáron egyaránt befogadóká betogeti.

Tanulmánytúti ösztöndíj. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a keresk. miniszternek rendelete alapján egy 600 koronás külföldi tanulmánytúti ösztöndíjra pályázatot hirdet. Pályázhatnak a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kerületeiben, nevezetesen: Maros-Torda, Csik, Háromszék és Udvarhelyvármegyek, valamint Marosvásárhely sz. kir. város területén illetékes kézmű iparosok. A pályázati kérdésben részletesen megjelölendők és lehetőleg hiteles okmányokkal igazolandók a folyamodónak illetőségi és lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, valamint az is, hogy az illető katonai kötelezettségének oleggett tette-e már? A pályázati kérvények a kereskedelemügyi miniszterhez czimezve május hó 3-án déli 12 óráig a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához adandók be.

Analfabéták vizsgálja Székelyzentkirályon mult hó 15-én d. u. 3 óratól kezdődőleg szép sikerrel tartatott meg. A vizsgát a szokásos márcziusi nemzeti ünnepély előzte. A vizsgálaton *Hajdu* Ferenc kir. tanfelügyelő elnökölt a részt vett a népnevelési egylet képviselőtében az egylet titkára is. A majdnem 4 órai időt igénybevevő vizsga után a kir. tanfelügyelő 36 analfabétát képeitett. Vizsgálat befejeztével *Gál Imre* és *Paál Sándor* a népnevelési egylet tisztviselői zaulott teremben uránia előadást tartottak.

Népies táncsztealy. A homoródszentpáli ifjuság f. hó 24-én a szövetkezeti népház termeiben harmónium alpra éneklés, monológ és szavaltokkal egybekötött kosaras népies táncsztealyt rendez. Az estély műsora a következő: Énekel a vegyeskar. Szaval *Sándor Ráki*. Monológot ad elő *Barta Imre*. Szaval *Sándor Julianna*. Leányokat vizsatalja *Dombi Pál*. Énekel a vegyeskar. Szaval *Szabó István*. Leányokra panaszkodik *Tamács Áron*. Legényekre panaszkodik *Tamács Eszter*. Énekel a vegyeskar. Szaval *Sándor Rebeka*. Valami, előadja *Valaki*. Mikor szép a menyasszony? — megmagyarázza *Máthé Lajos*. Énekel a vegyeskar. Az estélyen a székely legények és leányok székelyes öltözetben fognak megjelenni.

A benczedi ifjusági önképzőkör f. hó 24-iken pénztárja vájára, a közs. iskola termében, kosaras táncvizsgálatot rendez, melyet a következő műsor előz meg: Énekel az ifjusági daloskör. Szavalnak *Pap Péter*, *Benczedi Domokos* és *Benczedi Miklós*. Énekel az ifjusági daloskör. Monológizál *Pap Gyula*. Énekel az ifjusági daloskör.

x Színházi esték. Cantörtökön kezdte el előadásait Hungaria szálloda külön e czélra berendezett termében az Apollo-Bioskop. Bár sok mozi volt már városunkban, bátran állithatjuk, hogy oly szép gyönyögtiszta, szemet nem bántó előadásban még nem volt részünk. A szép számban megjelent közönség oztatlan tetszéssel fogadta a műsor minden egyes számát, mely zslésnel és szakértelemmel volt összeállítva. A husvéti ünnepek alkalmával délután 5 és este 8 órai kezdettel a kinematográfia újabb remekművel kerülnek bemutatásra, melyek közül a Siegfried halála és a Sandomiri kolostor titka csimá 3—8 felvonásos darabok fognak általános feltűnést kelteni.

Állati betegségek. Sertésvész megszűnt Fiafalva községben. — Rühkórág megszűnt Sándortelke község jubállományában.

Nem lesz többé nedves lakás! :: Nem lesz többé nedves pincze!
mert a „BIBER“ abszolú vízhallan szigetelő, lehelővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.
„BIBER“-rel bármely hőmíves végezhet szakszerű szigetelést.
megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.
a „BIBER-MÜVEK“ egyedárusítója: Papp-Zakor Endre vaskorona Székelyudvarhely.

Prospektust, használati utasítást a minden egyéb felvilágosítást kézzelgőgel ad

As ónlaki Ifjúsági egyesület szini előadással egybekötött táncestélyét e hó 9-én tartották meg s mint onnan írják, a nagy számú közönség által nyilvánított igen szép sikerrel. Összes bevétel volt 190 korona, kiadás 85 korona, maradvány 105 korona. Felőltöztek: Benedek Mihály és Beczedi János 4-4 kor., Pálffy Jenő és János József 2-2 kor., Ekárt Andor és Kökény Mihály 1-1 kor., Pap Dániel és Biró Lajos 80-80 fill., Bödör László 60 fill., ösz. 1620 K.

Székelifűk sorozása. Székelifűknek ipari és kereskedői pályákra inasokul felvétele Udvarhelymögében a következő sorrendben történt: május 3-án *Parajdon* a főszoigabirósággnál, 4-én *Étleden* a községhezánál, 5-én *Székelikeresztúron* a főszoigabirósággnál 6-án *Székeljudvarhelyt* a vármegyeházánál, 7-én *Ókládon* a főszoigabirósággnál. A sorozás mindenütt reggel 9 órakor veszi kezdetét. Inasoknak legalább 4 elemi osztályt végzett és 13 életévet betöltött egészséges fiuk vétetnek fel. A fiuk ne kérjék tömegesen a géplakatos iparra elhelyezést. Ez a pálya túl van zsúfolva s már nem biztosítja a nyugalmas jövőt. Géplakatosok teljes ellátása nem fogadnak inasokat. A szülők bizák a pályaválasztást a bizottságra, mert a sorozóbizottság legjobban tudja, hogy az illető gyerek fizikai és értelmi fejlettségének melyik mesterség felé meg. Az elhelyezés ingyenes. Mődosabb szülők, ha vállalják gyermekeik ruházását, jobb eredményt érnek el. Egészen szegény fiuk az illető mestertől ruhát is kapnak. — Kereskedő inasoknak a jobban iskolázott fiuk vétetnek fel. Ipari szakiskolai tanulók legalább két polgári, vagy középiskolai, vagy hat elemi osztályt jó eredménnyel végzett fiuk vétetnek föl. Ezek július végéig küldjék be folyamodványukat az illető szakiskola igazgatóságának.

Golgotha.

— Irta: *Demeter Dénes*, lelkész. —

*Golgotha, Golgotha! te sötét vesztőhely!
Ha emlitem neved „csordultig a kehely”,
A vérem föllásad
Magasló tetőden tán sű sem terem már,
Mégfogott az átok, feletted a halál:
Örökös gyalásat.*

*Golgotha, Golgotha! ah miért engedéd:
Világ megváltóját kebleden jessziték
A csufos keresetre?
Miért nem lettél te tűzokádó vulkán,
Lángod özőnében vesztél von' a pogány
Vesztél von' örökre?!*

*Napis elsőtétült, fellejfétyol arcsán,
Korom fekete volt s nem mint monadják, halvány,
A természet gyászolt.
Ember, állat, minden... minden megreszketett,
Mikor meglátta vot az atkos keresztet,
Melyen a Jézus volt.*

*Magá vitte oda, nem csüggedt alatta,
Bármint nyomta is a földre nehéz sulya,
Nem roskadt le ő,
Mikor azon függött, akkor is bisalma
Ég és föld ktrálya: a jó Isten vala,
A mindenütt levő.*

*És mikor elsaállni készült is jó lelke,
Míg akkor gondolt a bűnös emberre,
A ki megfeszíté.*

— . . Igy lőn ő az ember majd egy félistenné,
S a tan, mit hirdetett az emberiségé
És a kereset hitté.

*Golgotha, Golgotha! te sötét vesztőhely,
Ha neved emlitem, „csordultig a kehely”,
Ahl de mégsem, mégsem!
Mert bár kebleden jessziték keresetre
Jézust, a nagy mestert, azért nincs elvesve,
Nem halt a keresztén!!*

x **Német nyelvmester** ajánlja magát a közönség szives figyelmébe. Lakása Szentimre-utca 7. sz. — Rendszere szorint bárki játszva tanulja meg a nyelvet. Havi tandíj 12 kor. Jelenkezni d. e. 9-12 óráig lehet. Kivánatra hozhoz is elmegy. Siposs János német nyelvmester.

x **A Magyar Figyelő** március 15-iki számának vezető helyén Réz Mihály ismerteti Apponyi Albert grófnak beszédeiből azon nemzeti szempontokat, amelyeket Gróf Apponyi Albert a multban elfoglalt. Stoier Lajos „A szláv expanzió”-ról értekezik igen figyelemre méltóan. Érdekes Dr. Bud János cikke „Az ipari munkásság életkorá”, amely a választótörvény megalkotása alkalmából különösen aktuális. A számban találjuk még Seress Lászlónak hosszabb tanulmányát „A francia forradalom sajtója”-ról és Krudy Gyulának történelmi elbeszélését „Az áruló barátját”. Kemény Simon esztibázi cikke és a gazdag Feljegyzések egészítik ki a tartalmas számot. A Feljegyzések írói között Tisza István,

Herczeg Ferencz, Hornyászy Gyula, Réz Mihály, és Kemény Simon neveit találjuk. A Magyar Figyelő előfizetési ára egyéaz évre 24 K, negyed évre 6 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

Az Érdekes Ujság. Megjelent Magyarország legolcsobb, legrésbb és legeréskebb képes hetilapjának. „Az Érdekes Ujság”-nak első száma. Tartalmában kitűnő illusztrációkkal benno van mindaz, ami a világ és az ország eseményeit figyelemmel kísérő embert érdekelheti. Képei, közleményei szeszacszi számba mennek és emelk az ujság tartalmát Rengeteg tartalma mellett regényt közöl, külön gazdag melléklete van az aszonnyok és külön a gyermekek számára, akkor láthatjuk, hogy ma uincsen hozzá hasonló magyar képes lap. Az Érdekes Ujság a Lórády Tostreker kiadásában jelenik meg Budapestben, Váczy-körut 78. Előfizetési ára páratlanul olcsó: negyedévre 2 K 50 fillér. Egyes szám ára 20 fillér.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Március 15. Homoródjánosfalván.

Órök időkre emlékezetes ünnepély volt március 15-ikén Homoródjánosfalván. Mintegy nyolcz évtől fogva gyakorlatban van, hogy Homoródszentpál, Homoródszentpéter, Városfalva és Jánosfalva községek lakói megünnepelik e napot. Igy történt a jelen évben is. Az ünnepélyt bankott követte, melyen a négy község értelmos népei közül 50-en foglaltak helyet. Itt már megkaptuk mi székelye a magunkét, amit meg is köszönünk itt nyilvánosan. Az első pohárköszöntő után Péter Ódon a köztársasági párt elnöke, választmánya és közönsége e szerint szolt: Sajnos, hogy a költőnek ezen mondása: „Nem sajult el még a székely vér, minden kis csőppje drága gyöngyöt ér” ma már a székelyekre nem alkalmazható, mert azok ma egy deczi pálinkáért eladják a hazájukat, ennek szemtanuja volt a mult napokban lefolyt okládi választáson, ahol ugy rakták fel a őket a szekerekre, mint a marhákat. (Ez már hazafias beszéd volt).

A másik köszöntőt Úrmosi József ur tartotta, aki a minisztortól kezdve az utolsó bakterig a közigazgatás minden tisztviselőjét lehuza és nyomban el is csapott volna mindenki, ha tőle függött volna. Mi ami egyszerű székely eszünkkel erősen megbotránkoztunk ezeknek az uraknak csufolódó, gonyolódó, közigazgatási tisztviselőinket gyalázó s minket denevérekhez hasonlító szavain. Mi ami közigazgatási embereinket becsüljük a meg vagyunk győződve, hogy mindig javunkat és élőmenoete lűnket munkálják. Nem is ingatnak meg minket ezek az urak ezen bitűnkben, akárhogy harcoljanak is, mert megtanultuk apáinktól, nagyapáinktól, hogy kell megbecsülni a nagyobbakat. Mi őket is megbecsültük eddig, de már tovább igazán nem becsüljük, mert elveszítettük bizalmunkat irántuk.

E hazafias ünnepélyre összegyűlt közönség sirva és buslakodva oszlott szét, s Jeruzsálem népe jutott eszünkbe, amidőn sirt a város őszemolása felett. Az eloszlás után mi jánosfalviak elhatároztuk, hogy ezután a magunk eszével és gondolkodásával fogunk ünnepelni.

Homoródjánosfalva, 1913. március 17 ikén.
Márkos András. László Mózes.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. O. Nem lehet.
M. H. Mig nem látjuk, véleményét nem mondhatunk.
N. S. K. Ezzel a témával mi ismételtlen foglalkoztunk, ugyan is jól ismerjük Jágó urat, minden városban van belőlük elég. Tisztességes orczával járn k, még be is gombolkoznak a rágalmazók előtt; annyira, hogy szinte művészek a látszó becsületben. De mihelyt rombolni lehet, olyan lelketlenséggel törnek be a familiába, hogy az ember ilyenkor tud megszeretni egy okatlan állatot. Jágó azonban ember és feltett kalappal jár előtűnk, a ki előtt sokszor egy város közönsége hódol, elbujik s egy névtelen levélben orvul harap. Betolakodik a családi szentélybe. Itt nagyon szereti a talajt Mert a nő megvédése még mindig a legnehezebb szerep a világon. Mibelyt védik, már azt mondják: Aba! nem zörög a baraszt hiába. Nihelyt kutatják a névtelen levél íróját: már találgatják is, hátha mégis van a dologban valami. Bizonyosan. Újból seuki es szopna olyat. A névtelen aszony alig mer kilépni a közdő térre: fél, hogy botrány lesz a dologból, a legokosabb a mit tehet, elteszi a levelet, hátha egyszer kideríti a vádaskodó, bator-talan, lelketlen. Jágó mindig lesznek, a mig csak Othelók lesznek. Névtelen leveleket mindig fogunk írni. Mentől több olvasója lesz, annál többet. Mibelyt azonban az emberek tuzbe dobnak minden olyan levelet, melynek írja nem merete oda írni a nevet, a névtelen levelek írói megcsappannak. Nem örökre és nem ugy, hogy irmagja sem maradjon belőlük. Mert mindig lesznek olyan emberek a kik a névtelen levelekre adnak valamit. Ha nem a szappan lesz a műveltség fokmérője, hanem az igazi intelligencia a szép olvasásban, a jó könyvek forgalmában mutatja a nemzet szellemi intellektuálisitását, akkor remélhetjük hogy örök időkre elhallgatnak a névtelen levél írók. Árdig is, mig ily lépésekre jutna a műveltség és az igazi tudományosság, addig az emberek fogjanak kezét. Ha annyira alacsony ez a társadalom, hogy akad névtelen levélíró a ki erkölcsi alap híján névtelen leveleket ír, ha megtagadják bűns őzelmét, közösítik ki a tisztességes emberek sorából mert az ilyen ember nem az. Gyilkos, a ki mint a tolvaj sőtétben jár, mert nincs őszerte, himpellér, mert nem urierben

Felölő szerkesztő: BESEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Éladó ház. Kossuth-u. 25. sz. a. egyemeletes ház telekkel együtt szabad kzből azonnal eladó. Értekezni Csöbi R. úri szobá terme Marosvásárhely.

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkező készlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkező készlet	30 „ „
6 szem. teás készlet	7 „ „
6 szem. kávé készlet	7 „ „
Mosdókészletek	10 „ „
Függő lámpák	5 „ „
6 szem. vízes készlet	3 „ „

Valamint itt föl nem sorolható minden nemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, házi és vendégül borenendezések, sport- és utazócikkék, chiuacsiúst-árnk és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégnél
Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:
Fémszálas 2 kor. Szénszálas 70 fillér.

Joghallgató, vagy kezdő ügyvéd-jelölt alkalmazást nyer Dr. Pál Ernő ügyvédnél.

Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy március hó 15-től kezdve egy új sört hozok forgalomba mely törv. védett

Erdélyi ősfőzet

cim alatt lesz elarusitva, mely az egész külföldi sörökkel a versenyzést fölveheti és a legfinomabb izlesnek is megfelel. — Kapható minden vendégloben és üzletben, hol az Erdélyi ősfőzet plakát ki van függesztve. — Kiváló tisztelettel

Habermann Rezső söröződe tulajdonos NAGYSZEBEN.

Egy okos fej
minden alkalommal

Dr. OETKER
sütőporát használja a 12 f.

Teljesen higiénikus orvosok által ajánlott élesztőpor. Használata által minden tészta nagyobb, lazabb és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. OETKER-féle Vanilincukor a 12 fillér.

A legnemesebb fűszere minden tésztnak, kakaó és tea, csokoláde és krém, kuglupf, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porczukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2-3 cef vanilliat. Ha félcsmag Dr. Oetker Vanilincukrat 1 kg. cukorral keverünk és ebből 1 v. 2. teáskanálnyit 1 csesze teára öntünk kitűnő aromájú italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra minden fűszerekedésben kapható. Kimerítő hasznalati utasítás mind- n csomag mellett van receptgyűtemény ingyen

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉMER-féle** „Korona” és „Dupla márciusi sör”
Első Magyar Résvény Sörfőzde
„Udvari” és „Góllát Maláta sör”
kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor czégnél
Székelyudvarhelyt és Székelykereszturon.
Vidéki és helybeli megrendelések hordók
és naponta frissen töltött palackokban
pontosan lesznek eszközölve.

Olecsó és alkalmi árak tavaszi újdonságokban Hirsch Rudolf divatüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.
Elegánsan **férfiöltönyök** bel és külföl-
szabott di szövetek-
ből selyem és sersel bérelve:
K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.
Újdonság felöltőkben dubl és angolszövevény
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.
Finom és tartós fin iskolaöltönyök 6 éves-
től 16 évesig.
K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását
és támogatását kéri kiváló tisztelettel
HIRSCH RUDOLF.

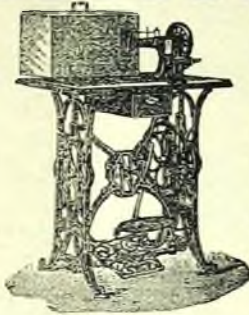
Női tavaszi kabát újdonság
Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40,
44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, etamiaból
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női fehérneműk, cipők és mindennemű divatcikkekben.

Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű
**varrógépek, disztár-
gyak, vadászfegyverek**
elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-
kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.
RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhelyt. Fióközllet: Székelykeresztur.

Sz. 277-913. végrb. **Árverési hirdetmény.**
Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz.
102. § értelmében eszenel közhírré teszi, hogy a budapesti
VIII.-X ker. kir. járásbíróstégnak 1911. évi Sp. VIII.
297/73 számú végzés követelményében Dr. Ranschburg Nándor
ügyvéd által képviselt magyar könyvterjesztési vállalat
javára 254 K 27 f. ár. erejéig 1912. évi június hó 22-én
foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felöl foglalt
és 2500 koronára becsült következő ingóságok u. m.: ko-
csik, szekér, lovak, hámok és bivalyak nyilvános árverésen
eladotnak. Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. jbi-
ráság 1912-ik évi V. 206/6 számú végzése folytán h. 144 K
27 fill. tőkekötvetelés, ennek 1911. évi asept. hó 1 napjától
járó 5%, kamatai, 1/2%, váltódíj és eddig összesen 70 K
80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig,
Tibód községben végrehajtást eszenedő házával leendő meg-
tartásánál 1913. évi március hó 27-ik napjának d. u. 4
órája határidőül kitöztetik és abhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivatakn meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értel-
mében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, ezeknek
esetén becsaron alul is el fognak adni.
Amennyiben az előírtrendű ingóságokat mások is
le- és felöl foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek
volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmé-
ben ezek javára is elrendeltetik
Székelyudvarhely, 1913. évi március hó 6-án.
Nagy Lajos, kir. bir végrehajtó.

Tungram drótlámpa

huzott dróttal.

Elpusztíthatatlan! Egyedüli magyar izzólámpa!
Kapható: a villamos telepnél.

Az újság hirdetése növeli az üzlet forgalmát.

1878. óta! Mindenütt bevált híres, közkedvelt minden létező háziészert felülmul.

THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA

Csak a zöld apácza védjeggyel VALÓDI. Törvényileg védve.

Ezen balzsam: 1. Utóérthetetlen gyógyhatású tödő- és mellbetegségeknél, anghil a katarhus, megkezdőlyozza a tödőgyuladást a gyógyulást hoz az ilyenül legmákosabb betegségeknél is. 2. Kitűnő hatás torokgyulladásnál, rekedtség és gégébetegségeknél is. 3. Mindencemű lást gyökereces megöröztet. 4. Gyógyul mindencemű májbetegséget, gyomor, háltálmalmot, gyomorgörzést, szagát, ashmát, alnyálkázást, köhögést, gyomorégést, felpúffadást stb. 5. Gyógyhatásu aranyór és altsai háltalmánál. 6. Eynhe hatás leshajtdóser, vértisztító, tisztítja a veséket, elvagygyorsító át elősegíti az emésztést. 7. Kitűnően bevált fogfájásnál, lyulaz fogak, szájházi, fogritnek használya orcsúll a fogbasi, megcsnteti a szű vagy gyomorból erődő hűt. 8. Giltástuk ellen biztos hatásu. 9. Külöleg minden szabt, sebhalyat, orvácst, láztól erődő hólyagot, ke-
lést, szemalcsót, égési sebeket, fagyott testrészeket, pórszáseket, kitérés-
ket, fejfájást, szédít, szagát, csúdt és fohátsalmat gyógyít. Min-
den háziul költődnön infuensa, kolera és más járványoknál kérsül legyon
Vigyázzunk a zöld apáczával ellátott védjegyre.

Ezen balzsamból lefekvés előtt egy vagy két kanál cu-
kossal vagy a nélküli bevéve egészségeses virradást jelent
Minden hamisítás, utánzás és más balzsamok hasonló
védjeggyel való eladása büntetés terhe mellett tör-
vényileg tiltva van.

12 his vagy 6 nagy vagy 1 kálóleges családú üveg és K 6 60 Kisebb rendelés mint 12 his v. 6 nagy
üveg nem lesz szállítva. Nagyból rendelésnél jelentkező Árazékemény. Budapeston kapható: TÖRÖK
JÓZSEF gyógyszerháiban a leg több győgyháiban. Nagyban kapható Thalmagar és Site Koob-
melater utódai, Radinovits Testvérek drogeriában Budapest. Ahol nincs lelakati, rendeljünk
Thierry A. Orangyal-gyógyszertárból Pregrada, (Robitsch-Sauerbunn mellett)

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

	36 darab lapos tányér
	12 " mély tányér
	12 " csomagós tányér
	2 " leves csésze
	2 " mártás csésze
	2 " mártás csésze alj
	2 " pecsenyés tál
	2 " kompótos tál
	2 " zöldseges tál
	2 " téasztás tál
	2 " sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegáruk nagyválasztékban legolcsóbb árban kaphatók
Márk Testvérek
koreskedésében (Deák-tér 14. szám)

Eladó háztelkek.
A Fürdő-utcában, a Tábor-utcában, Soly-
mosi- és Bálint-utcák
olytatásában háztel-
kek észletfizetésére □
ölenint 3—8 K-ig el-
adók. Felvilágosítást
ad Simó Mátvás.

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNYÖRŐ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK

beszerezhetők

ISZÁKOVITS BERNÁT

MÓRAS ÉS ÉKSZERESZNÉL
Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legszebb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és szerbörök, arany és ezüst ékszerrek, gyűrűk, nyakékek, láncok, briliánna gyűrűk és fűggy.
Ezűt és alpacca dísz tárgyak. Ezűt evészközök, domborművek jardinierék, állványok, kompotos tálok, kávé és teadékszetek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
Mindenfélő javításokat olvállalok és azonnal pontosan eszközök.
Kockázat kizárva. Szabad megtéintés vételkényszer nélkül.

Turul-czipők

tarthatóságuk és finom kivitelük
által napról-napra kelendőbbek.

Leginkább ajánlható
czipőink:

- Női félcipő chevreaubőrből 7.80
- Női fűzős chevreaubőrből 9.50
- Férfi fűzős boxbőrből 10.-
- Férfi fűzős chevreaubőrből 11.-

20.000 pár heti gyártás.

Turul-czipőgyár részv.-t.

a monarchia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár:

Székelyudvarhelyt

Kossuth-utca 9. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

130 fiókraktár bel- és külföldön.

Eladó széna és sarju

Kovács Domokosnál, Székelyudvarhelyt,
Szentimre-utca 56. szám.

Eladó

Etéden, Gagvi Lajosnál 200
véka buza, 400 véka zab, 25
szekér széna, 20 szekér buza
és zabszalma, egy 8 lóerejű jó
benzines cséplőgép és motor.

Eladó lófogat.

2 ló, kocsi, szán, hámmal 1000 kor.
Czlm a kiadóhivatalban.

Szőlőbirtokosok különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagollal öli a szőlómolyt:

- I - szor kevesebb a gond.
- II - szor kevesebb a munka.
- III - szor kevesebb a munkabér!

mert FORHIN a sokszorta meglavított bordol keverék és számtalan köszönő- és
elismelő levél tanúsága szerint mindenképpen a legnagyobb megelé-
gedéssel használják. A

Forhin

használnak saját érdekükben CALIFORNIAI LÉT a gyümölcsrovarok elleni védekezésére, ROVARFOGÓ ÖVET az üveges kártékony rovarok elfogására, LARINAT a rovarok elleni nyári védekezésére, LAURIL KARBOLINEUMOT a rovarok elleni téli védekezésére, LAKRIL OL-TÓVÍASZT az oltványok nemesítésére, ICENEUMINT a zsege virágok permetezésére, NICOTIN QUASSIAKIVONATOT falkolák permetezésére, TOPOMORT mezői egerek pusztítására, PAMPILT rovarok és darazsak elfogására. Tessek minden czikkéről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet ingyen és bérmentve küld az ösz.

FORHIN szőlőpermetezési anyaggyár
Budapest, VI., Vaci-ut 93. v.

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhely.

Valamint vezérképvi-
selete Erdély részére

Emeleti lakás kiadó Arpad-utca 3. szám.

forduljanak azon városi
tanácsok és előljárása-
gok, melyek kifogástal-
an minőségű

Sétányfákat és Diszcserjéket

jutányosan ajánlanak beszerezni és
kérjenek arajánlatot és diszárjegyzéket

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőültetvénytelepek.

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
— hogy az eredeti —

Pfaff varrógépek

utolérhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harsnya-
foltozásra egyformán alkalmasak. Egyedárusítás és foraktar.
Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett
Vas-, szerszám- és konyhafelszereelési
üzletre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi
árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

A Kremenezky

Metallum

fémzálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.

Kapható:

Márk Testvérek
fűszer és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Portland Cement-Gyár Brasso

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a
(Kugler és Társai.)

itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégégnél.